

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne 6

JAK LECZONO W DAWNEJ POLSCE? 10

Doktorzy medycyny, uczeni konsyliarze 10

Szpitala przytułki, alumnaty, lazarety wojskowe, szpitale choleryczne 45

Łaziebnicy, balwierze, cyrulicy (chirurdzy) – lekarze niższego stopnia 55

Kaci 60

Polscy i zagraniczni szarlatani 62

Aptekarze i apteki 68

Apteki klasztorne 68

Apteki miejskie 70

Apteczki dworskie 77

Dzieła medyczne, zieleńniki, compendia i kalendarze 81

Baby, znachorzy, guślarze, owczarze, zamawiacze, czarownicy i czarownice 90

OGÓLNE POGLĄDY NA TEMAT CHOROÓB 108

Dawne, głównie ludowe nazewnictwo narządów wewnętrznych 111

O istocie i przyczynach chorób 114

O morach, zarazach, morowych niewiastach i innych chorobach zaraźliwych 116

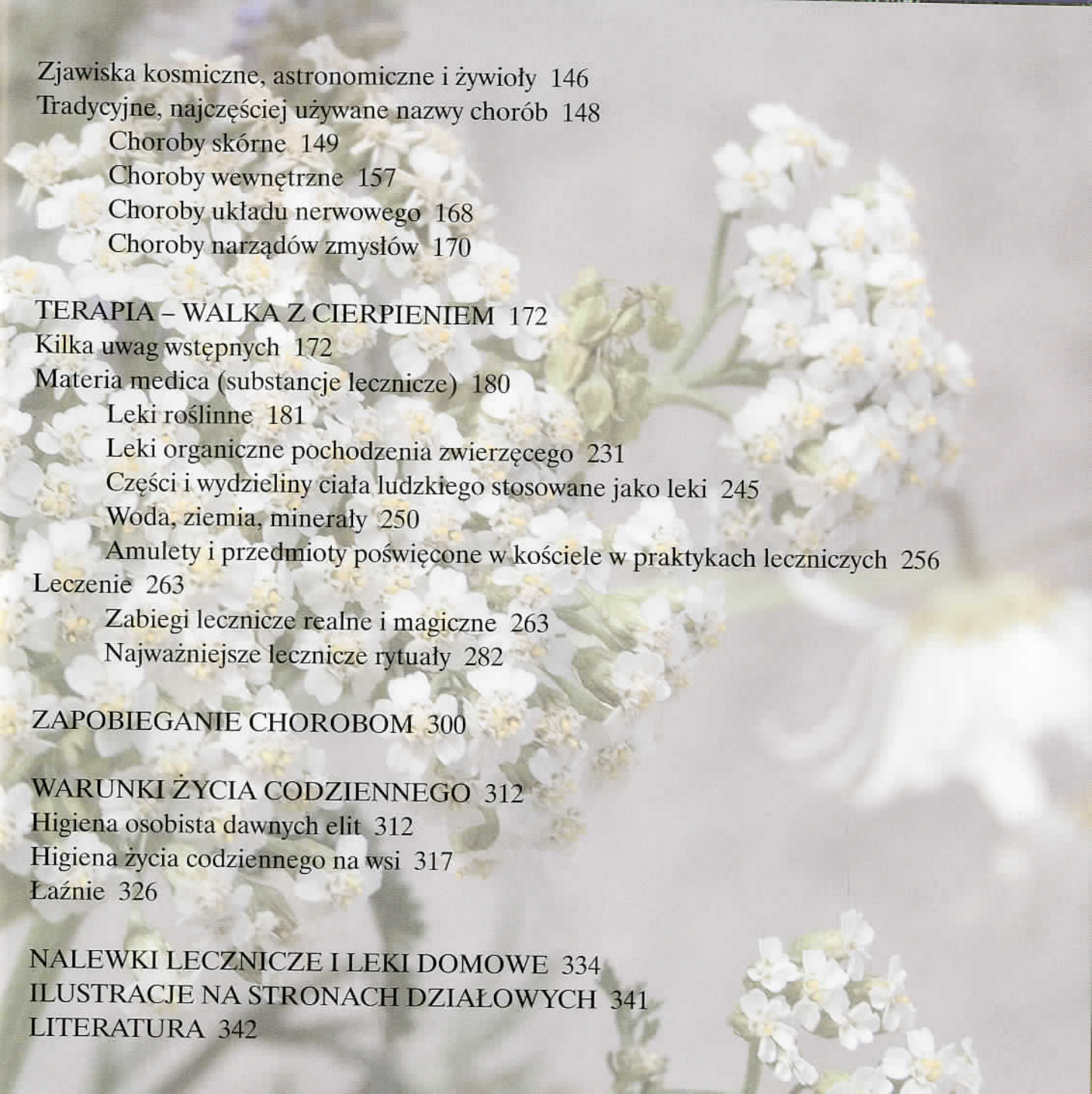
O innych chorobach, ich przyczynach i nazwach 125

Czary i uroki 126

Opętanie i egzorcyzmy 134

Przyczyny fizyczne chorób 136

Czynniki psychiczne 143

The background of the page is a soft-focus photograph of white flowers, likely cherry blossoms, with green leaves and stems. The flowers are in various stages of bloom, creating a delicate and naturalistic texture.

Zjawiska kosmiczne, astronomiczne i żywioły	146
Tradycyjne, najczęściej używane nazwy chorób	148
Choroby skórne	149
Choroby wewnętrzne	157
Choroby układu nerwowego	168
Choroby narządów zmysłów	170

TERAPIA – WALKA Z CIERPIENIEM 172

Kilka uwag wstępnych	172
Materia medica (substancje lecznicze)	180
Leki roślinne	181
Leki organiczne pochodzenia zwierzęcego	231
Części i wydzieliny ciała ludzkiego stosowane jako leki	245
Woda, ziemia, minerały	250
Amulety i przedmioty poświęcone w kościele w praktykach leczniczych	256
Leczenie	263
Zabiegi lecznicze realne i magiczne	263
Najważniejsze lecznicze rytuały	282

ZAPOBIEGANIE CHOROBY 300

WARUNKI ŻYCIA CODZIENNEGO 312

Higiena osobista dawnych elit	312
Higiena życia codziennego na wsi	317
Łaźnie	326

NALEWKI LECZNICZE I LEKI DOMOWE 334

ILUSTRACJE NA STRONACH DZIAŁOWYCH 341

LITERATURA 342